

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การแปลผลข้อมูล

3.1 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันที่ปฏิบัติในการ เป็นผู้นำทางวิชาการของศึกษา

นิเทศก์

- 3) กำหนดกรอบความคิด หัวข้อปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย
- 4) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 5) สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์

- 6) เสนอเครื่องมือวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญ
- 7) ปรับปรุงเครื่องมือ
- 8) ทดลองและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์
- 9) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 10) วิเคราะห์ข้อมูล
- 11) สรุปและรายงานผลการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1) ประชากร ประชากรที่เป็นเป้าหมายในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

(1) ผู้บริหารการศึกษา ได้แก่

ก. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน

1 คน

ข. ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

จำนวน 2 คน

ค. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 23 คน

ง. ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 23 คน

(2) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น หรือผู้รักษาราชการแทน จำนวน 1,076 คน

(3) ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 10,013 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 11,138 คน

2) กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ประชากรที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 49 คน

ขั้นที่ 2 ประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) จากตารางของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan (อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 279 คน

ขั้นที่ 3 ประชากรที่เป็นครูผู้สอน เลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย โรงเรียนละ 1-2 คน ตามขนาดของโรงเรียนให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน

รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งและอำเภอ ดังแสดงในตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ประชากรที่เป็นผู้บริหารการศึกษา		
1) ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น	1	1
2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น	2	2
3) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ	23	23
4) ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ	23	23
2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	1,076	279
3. ครูผู้สอน	10,013	370
รวม	11,138	698

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและ
ครูผู้สอน จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน					
	ผู้บริหาร ร.ร.		ครูผู้สอน		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. เมืองขอนแก่น	118	31	1,429	56	1,549	89
2. บ้านไผ่	68	18	743	28	813	49
3. หล	60	15	493	19	555	36
4. น้ำพอง	77	20	704	27	783	49
5. ชุมแพ	69	18	706	27	777	47
6. ภูเวียง	70	18	592	23	664	43
7. มัญจาคีรี	61	16	467	18	530	36
8. พนองเรือ	66	17	567	21	635	40
9. กระนวน	37	9	504	19	543	30
10. พนองสองห้อง	70	18	507	19	579	39
11. ชนบท	35	9	308	12	345	23
12. สีชมพู	54	14	514	19	570	35
13. แวงน้อย	34	9	279	11	315	22
14. อุดรรัตน์	34	9	304	11	340	22
15. บ้านฝาง	43	11	323	11	368	24
16. เขาสามกวาง	34	9	247	8	281	19
17. พระยืน	22	6	213	7	237	15
18. แวงใหญ่	23	6	192	6	217	14
19. เปือยน้อย	15	4	144	4	151	10
20. ภูพานาน	14	3	142	4	158	9

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและ
ครูผู้สอน จำแนกตามอำเภอ (ต่อ)

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน					
	ผู้บริหาร ร.ร.		ครูผู้สอน		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
21. โคกโพธิ์ไชย	22	6	158	5	182	13
22. ชำแสง	13	3	145	4	160	9
23. พนองนาคำ	15	4	161	5	178	11
24. บ้านแฮด	22	6	171	6	193	12
รวม	1,076	279	10,013	370	11,135	695

แหล่งข้อมูล : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น สํารวจเมื่อวันที่ 10
มิถุนายน พ.ศ. 2538

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อ
ศึกษาบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์และคุณลักษณะที่คาดหวัง
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิด
เห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูผู้สอน ลักษณะของเครื่องมือวิจัยเป็นแบบ
สอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ตำแหน่งปัจจุบัน
- 2) เพศ
- 3) วุฒิต่างการศึกษา

4) อายุ

5) อายุราชการ

ตอนที่ 2 บทบาทของศึกษานิเทศก์ในการเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยบทบาทในงาน 4 ด้านคือ

- 1) ด้านหลักสูตร
- 2) ด้านการเรียนการสอน
- 3) ด้านการวัดและประเมินผล
- 4) ด้านการนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 3 คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์

2) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย บทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ และคุณลักษณะที่คาดหวังในการเป็นผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

(2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย หลังจากการศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(3) กำหนดวัตถุประสงค์ สร้างเครื่องมือโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(4) เสนอร่างเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความตรง (Validity) ทั้งในด้านเนื้อหาและโครงสร้าง

(5) นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไข เสร็จแล้วนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-out) ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ 20 สิงหาคม 2538 วิชากลุ่ม

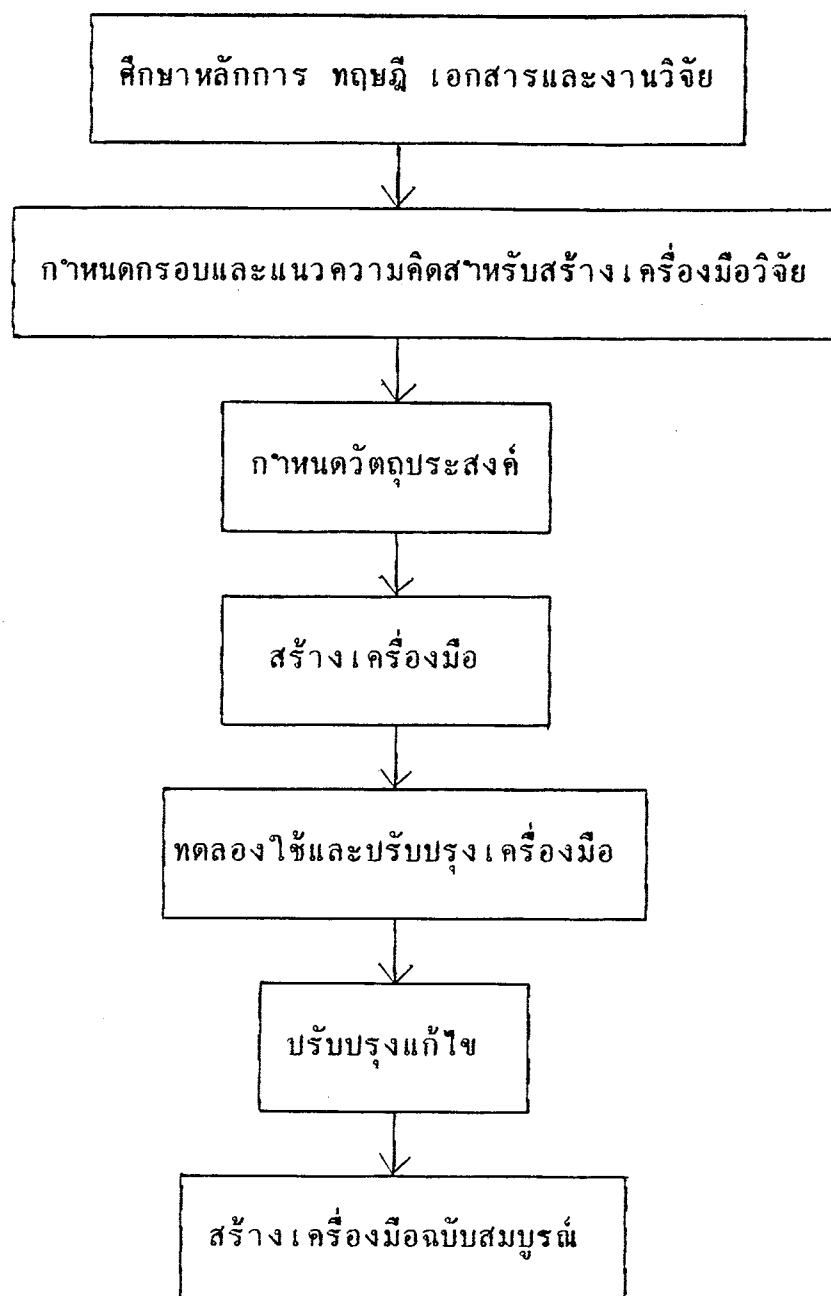
ตัวอย่างจำนวน 30 คน การทดลองครั้งนี้เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability)

เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของ Cronbach (อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม, 2534) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง .96

(6) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์

(7) สร้างเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

จากขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย เขียนเป็นแผนภูมิขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้



แผนภูมิที่ 8 ลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ผู้วิจัยทำหนังสือส่วนตัวถึงผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

3) ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอและทุกกิ่งอำเภอ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและครูผู้สอน ได้ส่งเครื่องมือให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอและทุกกิ่งอำเภอ เป็นผู้ประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี สามารถรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดครบ 100%

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณ วิเคราะห์ค่าสถิติดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการและคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยวิธี F-test และ t-test

3.6 การแปลผลข้อมูล

ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มีเกณฑ์การแปลผลของข้อมูลดังนี้

1) บทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์

3.51 - 4.00 หมายถึง ปฏิบัติงานตามบทบาท "มากที่สุด"

2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติงานตามบทบาท "มาก"

1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติงานตามบทบาท "น้อย"

1.00 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติงานตามบทบาท "น้อยที่สุด"

2) คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์

3.51 - 4.00 หมายถึง มีคุณลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ "มากที่สุด"

2.51 - 3.50 หมายถึง มีคุณลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ "มาก"

1.51 - 2.50 หมายถึง มีคุณลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ "น้อย"

1.00 - 1.50 หมายถึง มีคุณลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ "น้อยที่สุด"

สำหรับการนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะได้นำเสนอในบทต่อไป